

Illustrer : periodiek voor de alumni van de Universiteit Utrecht

<https://hdl.handle.net/1874/404386>

Universiteit Utrecht

6 | Vijf visies op fusies

14 | De zijsprong: Frau Antje 18 | Blind date tussen mentor en mentee

Kwartaalblad voor de afgestudeerden van de Universiteit Utrecht • Nummer 48 • September 2007 • Oplage 72.000 • www.alumni.uu.nl

ALUMNI

Tot uw dienst!

Illuster 48, jaargang 11, september 2007

Illuster is een uitgave van de Universiteit Utrecht en het Utrechts Universiteitsfonds, in samenwerking met faculteiten en verenigingen. Illuster verschijnt vier keer per jaar en wordt toegezonden aan afgestudeerden van de Universiteit Utrecht in een oplage van 72.000 • **Eindredactie:** Richard van Galen, Corine Matser • **Redactie:** Armand Heijnen, Manon Renaud, Jacomijn Timmermans • **Redactieadviseur:** Winnie van Rossem • **Redactieraad:** Piet van Asseldijk, eindredacteur NOVA; Lex Heerma van Voss, hoogleraar faculteit Sociale Wetenschappen, Jenny Huttinga, communicatieadviseur Tappan Communicatie; Tom Peijster, com-

municatiemanager Internationaal Rabobank; Thijs Pollmann, emeritus hoogleraar Letteren; Vivian de Gier, redacteur Opzij; Winnie van Rossem, ex-creative director Magazine Partners; Arie Smit, voorzitter U-fonds en oud-directeur Teleac/NOT • **Aan dit nummer werkten verder mee:** Jannike Voskamp, Femke van Zeijl, Wietske de Lange, Wanda Dijkstra, Carina Nissen, Wijnbrand Schaap, Joost de Vries, Peter van de Wilt, Ingmar Heytze • **Foto's:** Ivar-Pol, Hans Bonema, Martijn Beekman, Frans Schellekens, Jan Boeye, Chris van Beek, Marco Hofsté, Maarten van den Haak, Ernst Bode, Maarten Hartman • **Foto omslag:** Ivar Pei • **Illustraties:** Bennet Ragedi • **Ontwerp en opmaak:** WRIK (BNO), Utrecht • **Druk:** Thieme Rotatie

Zwolle • **ISSN:** 1338-4703 • Voor toezending is gebruik gemaakt van het alumnibestand van de Universiteit Utrecht.

© Universiteit Utrecht, Illuster, periodiek voor alumni van de Universiteit Utrecht. Overname van artikelen is – met bronvermelding – toegestaan.

De volgende Illuster (nr. 49) verschijnt op 28 november 2007. Reacties, suggesties en ingezonden mededelingen kunt u sturen voor 24 september. De redactie houdt zich het recht voor ingezonden mededelingen te wijzigen of in te korten. Redactieadres: Illuster, Postbus 80125, 3508 TC Utrecht; (030) 253 9300, illuster@uu.nl.

INHOUD

6 Kritische kijk op de maatschappij

Zin en onzin van megafusies

Zicht op opmerkelijke loopbanen: De Zijsprong

Frau Antje bestaat echt

14

Ontmoet, groet en geef advies

Mentor Mentee Systeem

16

Bijdrage aan wetenschappelijk onderzoek

De communicatie tussen hulpverlener en patiënt

18

In de aanbieding: Hora Est

Lezingen, reizen, cursussen en cultuur

22

En verder: 3 Roosevelt Academy | 4 Nieuws | 12 USBO en MC Melodee | 13 Promotieonderzoek op een bakfiets | 15 Kiek! | 20 Universiteitsfonds/Alumnibureau | 24 Groeten uit Utrecht

Geachte lezer,

Voor u ligt de nieuwe Illuster met het thema 'Tot uw dienst!' Dit nummer laat zien dat de Universiteit Utrecht midden in de samenleving staat en op allerlei manieren aan die samenleving bijdraagt. Door onderwijs, onderzoek en maatschappelijke dienstverlening.

Alle programma's en evenementen waaraan dit nummer refereert maken één ding duidelijk: de universiteit is allang geen ivoren toren meer, maar is op tal van manieren verbonden met u en uw omgeving. In dit nummer leest u wat de universiteit u te bieden heeft op het gebied van kennis, kennissen en korting.

De Universiteit Utrecht is er ook voor u. Tot uw dienst!

Dr. Arie Smit,
**Voorzitter Utrechts Universiteitsfonds/
Alumnibureau**

Foto: Hans Buijema

Drie jaar geleden opende de Universiteit Utrecht een 'dependance' in het sfeervolle oude centrum van Middelburg: de Roosevelt Academy. Dit samenwerkingsverband tussen Hogeschool Zeeland en de Universiteit Utrecht biedt Engelstalig hoogwaardig bachelor-onderwijs. Onlangs mocht de Tsjechische Lukáš Veselý zijn bachelor Liberal Arts & Sciences in ontvangst nemen. De kersverse bachelor vertelt.

Eerste lichting Roosevelt Academy studeert af

'Al op jonge leeftijd wist ik dat ik ervaring wilde opdoen in het buitenland. Op het gymnasium in Praag hing een affiche over studeren in Nederland. Ik was nog nooit in Nederland geweest. Ik wist wel van de windmolens en dat soort clichés en ook van dingen die bij ons in het nieuws kwamen, zoals de moord op Pim Fortuyn. En zo belandde ik in Middelburg, dat vond ik prima, omdat het immers hoort bij de Universiteit Utrecht.

De Academy heeft drie locaties in het centrum. De stad voelt aan als een campus! Ik heb gewoond in de Bagijnhof, in een heel gezellig huis met in totaal tien bewoners uit verschillende landen. We kookten gezamenlijk en aten met z'n allen in de keuken.

Valedictorian-speech

In Middelburg had ik een afwisselend leven. Het stadje is overzichtelijk. Kalm, maar leuk. Als student aan de Roosevelt Academy moet je hard studeren. Toch heb ik naast mijn studie veel gedaan: een theatercursus, voetballen, roeien en de organisatie van activiteiten voor de opleiding. Drie jaar geleden ging de Academy met in totaal 120 studenten van start. Maar er was nog niet veel structuur en samenhang. Toen heb ik samen met anderen een soort academische senaat opgericht. Zo organiseerden we een

course-fair en bijeenkomsten waar studenten en professoren elkaar konden ontmoeten.

Van de theatercursus heb ik de vruchten geplukt tijdens mijn Valedictorian-speech, een Amerikaanse traditie. Tot op het laatste moment blijft geheim welke pasafgestudeerde deze speech mag doen. Het is een verhaal met grapjes en serieuze zaken. Zo deed ik tot slot een oproep voor een sponsor voor mijn masterstudie in Cambridge. Laat er net iemand in de zaal zitten, een scheepsbouwer, die mij een renteloze lening wilde verstrekken! Ook heb ik Nout Wellink, een van de gastsprekers, de hand gedrukt.

Utrecht is ook leuk, daar ben ik zo'n vijf keer geweest. Naar de Studie Beurs, een keer met ons toneelstuk in RASA, en verder vooral als toerist. Als ik het over zou mogen doen, zou ik opnieuw voor Middelburg kiezen. In oktober ga ik in Cambridge mijn masteropleiding doen. Na dat jaar wil ik promoveren en dan de diplomatie in. Maar werken bij de EU of bij een non-gouvernementele instelling behoort ook tot de mogelijkheden. Met mijn vrienden in Praag heb ik altijd contact gehouden. Dat zal ook vast gebeuren met mijn vrienden uit het Middelburg-tijdperk.'

[Janneke Voskamp]

Boekwerk over Shell weegt tien kilo

Historici van de Universiteit Utrecht hebben een ruim tien kilo wegend boekwerk geschreven over de geschiedenis van Koninklijke Shell. De studie 'Geschiedenis van Koninklijke Shell/A History of Royal Dutch Shell' is een van de grootste onderzoeksprojecten in de Nederlandse bedrijfsgeschiedschrijving. Koninklijke Shell viert dit jaar zijn honderdjarig bestaan. Voor het boek mochten de onderzoekers in archieven en stukken neuzen die nog niet eerder toegankelijk waren. In de rijk geïllustreerde studie in vier delen staan vijf thema's centraal: de spreiding van activiteiten van Shell naar regio en type, de interne organisatie, de concurrentiepositie, de innovatie en de rol van de politiek. Deze publicatie is geschreven door een team van onafhankelijke historici en economen verbonden aan het Onderzoeksinstituut voor Geschiedenis en Cultuur: Jan Luiten van Zanden, Stephen Howarth, Joost Jonker en Keetie Sluyterman.

Geofysische mythe gedateerd

De belangrijkste doorgang tussen de Noordelijke IJszee en de Atlantische Oceaan ten noordoosten van Groenland is achttien miljoen jaar geleden ontstaan. Deze ontdekking publiceerden de Utrechtse Palaeoecologen Francesca Sangiorgi en Henk Brinkhuis samen met andere wetenschappers in het tijdschrift Nature. De in geofysische kringen als bijna mythisch beschouwde 'Opening van de Fram Straat' speelt een belangrijke rol bij het reconstrueren van de ligging en bewegingen van de aardplaten. Mogelijk heeft de opening ook gevolgen voor een opwarming van de aarde gehad doordat relatief warm zeewater de IJszee instroomde. De Utrechtse onderzoekers dateerden de oceaانverbinding aan de hand van organische resten van algen in de zeebodem.

Kijk voor een actueel en uitgebreid nieuws- en agendaoverzicht van de Universiteit Utrecht op www.uu.nl/nieuws.

Prinses Maxima opende lustrumfeest Prince Claus Chair

Deze zomer is in Paleis Noordeinde het vijfjarig bestaan van de Prince Claus Chair for Development and Equity gevierd met een lustrum-symposium. Prinses Maxima, voorzitter van het curatorium van deze wisselleerstoel, opende de feestelijke bijeenkomst. Onderdeel van het symposium was een debat met de vijf leerstoelhouders over de inzichten en verworvenheden van onderwijs en onderzoek in ontwikkelingsamenwerking. De Prince Claus Chair is een wisselleerstoel op het gebied van ontwikkelingsamenwerking en is ingesteld door de Universiteit Utrecht en het Institute of Social Studies.

Utrecht wint Academische Jaarprijs

Met een klimaatproject voor middelbare scholieren heeft een Utrechts team bestaande uit biologen en geologen de Academische Jaarprijs gewonnen. De Academische Jaarprijs daagt wetenschappers uit hun onderzoek op een vernieuwende manier toegankelijk te maken voor een breed publiek. Het project van de Utrechters bestaat ondermeer uit een dvd en een website, waarmee zij scholieren op een spannende manier laten kennismaken met de broeikasproblematiek (Zie ook het artikel 'De kracht van Utrecht' in het vorige nummer van Illuster). Scholieren kunnen op hun beurt een filmpje maken om hun kijk op de klimaatverandering weer te geven. De makers van het beste filmpje mogen in augustus 2008 mee met een wetenschappelijke expeditie naar Spitsbergen.

Internettraining helpt nachtmerries tegen te gaan

Ongeveer een half miljoen Nederlanders (vooral vrouwen) heeft meerdere nachtmerries per week. 'Deze groep slaapt daardoor slecht en functioneert overdag minder goed', zegt Jaap Lancee, onderzoeker bij de sectie slaapstoornissen aan de Universiteit Utrecht. Hier kan iets aan gedaan worden. Via de populair-wetenschappelijke website www.nachtmerries.org wordt een trainingspakket aangeboden, waarmee mensen thuis aan de slag kunnen. Uit onderzoek van Lancee blijkt dat in de meest voorkomende nachtmerries een achtervolging plaatsvindt (25%), de dromer een dierbare verliest (20%) of een herhaling van een traumatische gebeurtenis plaatsvindt (13%). Van de overige nachtmerries komt vallen, bijvoorbeeld in een afgrond, het meeste voor (7%).

Utrechtse onderzoeker in lijst 'Hottest Researchers'

De Utrechtse hoogleraar subatomaire fysica Thomas Peitzmann behoort tot de selecte groep van 'Hottest Researchers' van de afgelopen twee jaar. Dat meldt het Amerikaanse tijdschrift *Science Watch* in het nummer van maart/april 2007. Peitzmann onderzoekt de toestand van het heelal vlak na de oerknal. In het overzicht van veel geciteerde artikelen (2005/2006) bekleedt Peitzmann, met twee co-auteurs, een gedeelde tweede plaats op de ladder van 'Scientists with Multiple Hot Papers'. Hun artikelen, zes in totaal, gaan vooral over de jacht op het *quark-gluon plasma*. Immunoloog Shizuo Akira uit Osaka staat met zeven artikelen op de eerste plaats.

Alumni in het nieuws

Alumnus Nederlands Recht en scheidend AFM voorzitter – *Arthur Docters van Leuten* (1945) – is voorzitter geworden van de stichting 'Holland Financial Centre' die zich permanent gaat inzetten voor de promotie van Nederland als financieel centrum. In de stichting nemen kopstukken zitting uit de Nederlandse financiële wereld.

Op 31 mei 2007 heeft de Kiesraad de officiële uitslag van der Eerste Kamerverkiezingen bekend gemaakt. De alumni die zitting hebben genomen in de samengestelde Eerste Kamer zijn: *Rob van de Beeten* (CDA), *Hans Hillen* (CDA), *Klaas de Vries* (PvdA), *Simon van Driel* (PvdA), *Mies Westerveld* (PvdA), *Paul Peters* (SP) en *Gerrit Holdijk* (SGP). Alumni die niet terugkeren in de Eerste Kamer zijn: *Wolter Lemstra* (CDA), *Trude Maas-de Brouwer* (PvdA), *Dick Dees* (VVD), *Goos Minderman* (GroenLinks), *Diana de Wolff* (GroenLinks) en *Bob Ruers* (SP).

Alumnus Nederlands recht – *Peter Vogelzang* (1945) – is aangesteld als commissaris van Feyenoord Rotterdam N.V.. Vogelzang was onder andere chef de mission van de Olympische Spelen Athene 2004. Een andere alumnus Nederlands recht en partner bij Greenberg Traurig – *Gérard Moussault* (1955) – is benoemd tot bestuurslid van Stichting Feyenoord.

Alumnus Nederlands recht – *Ruud Sondag* – is op 17 april ceo geworden van AVR en Van Ganssewinkel. Onlangs is het integrale afval- en milieucorencern ontstaan uit een samengaan van AVR en Van Ganssewinkel. Sondag was hiervoor al ceo van Van Ganssewinkel.

Alumna Theater-, film- en televisiewetenschap – *Sandra den Hamer* – is per 1 september benoemd tot directeur van het Filmmuseum in Amsterdam. Den Hamer was algemeen directeur van het International Film Festival Rotterdam (IFFR).

Alumnus Nederlands recht – *Robert Jan van Zadelhoff* (1961) – is door Rabobank International benoemd tot 'Regional Manager Asia'. Van Zadelhoff is hierdoor verantwoordelijk voor de strategie en het management van Rabobank's activiteiten in Azië.

Alumnus Natuur- en sterrenkunde en Wetenschap en Statistiek – *Jan Kuipers* (1981) – is in de VS wereldkampioen algoritmisch programmeren geworden. Hij versloeg in deze 'TopCoder Open' ruim 4600 concurrentie en won daarmee een bedrag van 25.000 dollar.

Utrechtse Golf Club 'De Pan' is dubbelkampioen geworden. De titel 'Nederlands Kampioen voor teams' ging zowel naar het eerste dames- als e herenteam. Onder de kampioenen bevinden zich 4 alumni: *Barend van Dam* (1958), *Niels Boysen* (1974), *Joan van de Kraats* (1978) en *Marie-Louise Weeda* (1985).

Wilt u een benoeming van een alumnus of alumna doorgeven aan het Utrechts Universiteitsfonds/Alumnibureau? Mail naar ufonds@uu.nl onder vermelding van 'benoeming'.

Willem Koops wordt achtste universiteitshoogleraar

Willem Koops is benoemd tot universiteits-hoogleraar bij de Universiteit Utrecht. Koops was hoogleraar ontwikkelingspsychologie en decaan Sociale Wetenschappen. De Universiteit Utrecht kent nu acht universiteits-hoogleraren die benoemd zijn wegens hun internationale kwaliteit en disciplineoverstijgende visie en uitstraling. Een universiteits-hoogleraar kan in volle vrijheid werken aan onderzoek en onderwijs. Verder speelt de universiteitshoogleraar een profilerende rol in het academische en maatschappelijke debat. De andere universiteitshoogleraren zijn: prof. dr. Frits van Oostrom, prof.dr. Paul Schnabel, prof.dr. Herman Philipse, prof.dr. Gerard van Koten, prof.dr. Peter van der Veer, prof.dr. Albert Wagenaar en prof.dr. Elske van der Wall.

Universiteit Utrecht goes YouTube

De Universiteit Utrecht heeft op YouTube een 'channel' geopend. Hier zijn filmpjes van en over de universiteit te zien. De channel staat nog in de kinderschoenen, maar zal uitgroeien tot een grote verzameling digitale filmpjes over de Universiteit Utrecht. Nieuwsgierig? Kijk dan op <http://www.youtube.com/utrechtuniversity>.

Dekoor wint Korenslag 2007

Dekoor, het close-harmony koor uit Utrecht dat uit zo'n dertig jonge, muzikale studenten en oud-studenten bestaat, mag zich het 'Beste koor van Nederland' noemen. Op 12 juli stemde het publiek massaal op Dekoor tijdens de finale van het tv-programma 'Korenslag'. Dekoor, onder leiding van dirigent Johan Rooze, kreeg uit handen van minister Ronald Plasterk de overwinningbeker en de felbegeerde prijs; een optreden in Parijs en een cd-opname.

VIJF VISIES OP FUSIES

Als het niet ABN AMRO is, dan gaat het wel over vliegtuigonderdelenbedrijf Stork of uitgever PCM. Fusies, overnames en grote aankopen zijn aan de orde van de dag. Zelfs de zorgsector en het onderwijs lijken het credo te huldigen dat groter altijd beter is. Maar er klinken ook kritische geluiden op de fusiehype. Illuster sprak met Hans Schenk, hoogleraar economie aan de Universiteit Utrecht. Hij licht zijn kritiek op de overnamemanie toe met vier stellingen.

Vanuit hun eigen invalshoek becommentariëren op hun beurt een topman uit het bedrijfsleven, een medewerkster van de Nederlandse Mededingingsautoriteit, een oud-vakbondsman en een collega-econoom de visie van Schenk.

De stellingen van Hans Schenk

1. Tussen 65 en 85 procent van de fusies mislukt.

'Fusies hebben in economische termen vrijwel altijd een negatief effect: de winst gaat omlaag, de groei van het marktaandeel neemt af of de productiviteit blijft achter. Volgens het meest recente onderzoek naar de fusiegolf tussen 1995 en 2000, faalt het merendeel van de acquisities en overnames. Let wel: dan hebben we het over de fusieactiviteiten van grote beursgenoteerde ondernemingen.

Dat de aandeelhouderswaarde na een acquisitie daalt, vind ik nog niet eens het belangrijkste. Ook de innovativiteit van de nieuw ontstane onderneming blijkt te verminderen. Aangetoond is dat het aantal geregistreerde patenten omlaag gaat. Bovendien nemen de investeringen in Research & Development af.

Hoe dat komt? Omdat het idee dat groter altijd beter is niet klopt. Economen hebben uitgerekend dat er voor alle soorten bedrijven een optimale omvang bestaat. Een bepaalde grootte waarbij je tegen de laagste kosten het meest kunt produceren. Maar als je heel veel groter wordt, dan beginnen er in plaats van schaalvoordelen, nadelen te spelen. Dan krijg je bijvoorbeeld coördinatieproblemen en wordt de communicatie steeds ingewikkelder. Dan zie je de productiekosten weer stijgen.

'Niemand wil worden afgeschilderd als het muurbloempje van de beurs.'

Zo kun je op je vingers natellen of een aankoop economisch succesvol kan zijn of niet. Neem elektriciteitsproducenten. We weten dat de optimale omvang van een elektriciteitsbedrijf tien fabrieken is die samen zesduizend Megawatt aan energie leveren. De drie grote energiebedrijven in Nederland zitten allemaal al in die buurt. Daaruit volgt dat een samengaan van Eneco en Nuon economisch niet optimaal zou zijn. Maar dat wil niet zeggen dat ze niet zullen samengaan, en het wil ook niet zeggen dat het pertinent onverstandig zou zijn om te fuseren.'

2. De fusiegekte houdt zichzelf in stand ondanks de kleine kans op succes.

'De vraag is natuurlijk waarom al die bedrijven toch blijven aankopen en fuseren, ondanks de economische feiten waar niemand omheen kan. Dat komt doordat er iets heel anders onder ligt dan economische ratio: niets menselijks is ondernemers vreemd.

Zij willen aankopen omdat de concurrent het ook doet. Zo simpel is

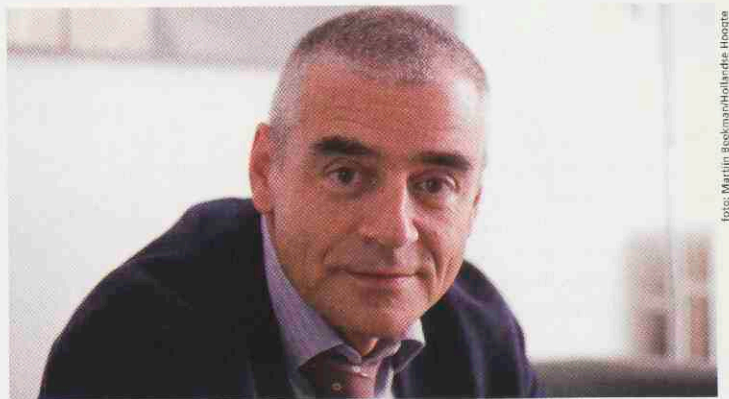

Foto: Marijn Beekman/Hollandse Hoogte

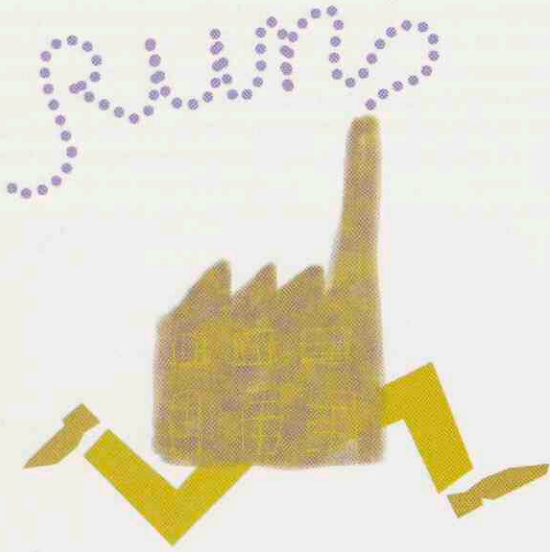
het. Als er één begint, gaat het als een lopend vuurtje. Want al zijn fusies zelden succesvol, niemand wil het risico lopen dat de concurrent wel geluk heeft en een geslaagde overname doet. Niemand wil worden afgeschilderd als het muurbloempje van de beurs.

Unilever neemt Ben & Jerry's over. Meteen zit concurrent Nestlé met de handen in het haar. Waarom doet Unilever dat? Hebben ze iets ontdekt? Zetten ze een nieuwe trend? Als Unilever iets op het spoor is en Nestlé blijft op zijn krent zitten, dan bieden ze de competitie een concurrentievoordeel. Dus koopt Nestlé voor alle zekerheid Häagen-Dazs. Hij neemt voor lief dat de actie van Unilever een onzinnige aankoop kan blijken te zijn, zodat beide ondernemingen spijt krijgen van de aankopen. We hebben dit gedrag met een chique woord minimax-spijt genoemd: een onderneming kiest het scenario waarvan ze denkt dat het ze het minst zal spijten als het misloopt.

Je onttrekken aan de fusiedwang kan een beursgenoteerd bedrijf niet, want dan is je voortbestaan onzeker. Dan daalt de beurswaarde en kan iedereen die wil de onderneming overnemen. Ofschoon de buitensporige managementsinkomens misschien anders suggereren, denk ik dat topmanagers toch vooral gewoon doen wat ze denken te moeten doen - en dat leren ze via hun collega's. Imitatiegedrag ligt daardoor al gauw voor de hand. Het effect van de fusiegekte is trouwens dat ook andere partijen zoals woningbouwcorporaties, onderwijsinstellingen en ziekenhuizen ten onrechte denken dat het goed is om steeds groter te worden. Dat heeft dramatische effecten.'

3. Aandeelhouders krijgen een te mooi beeld voorgespiegeld van aanstaande fusies en aankopen.

'Je aandeelhouders kun je dit minimax-spijtverhaal natuurlijk niet verkopen. Daarom komen bedrijven met een redenatie die rationeel klinkt. Ze hebben het bijvoorbeeld over het synergie-effect. Niemand weet precies wat het is, en uit onderzoek blijkt dat er uiteindelijk nooit iets van dit zogenaamde effect wordt gerealiseerd. Maar het idee 'doordat wij samengaan kunnen we mooiere dingen doen' spreekt mensen blijkbaar aan.

Soms beloven bedrijven resultaten van zo'n acquisitie die nergens op zijn gebaseerd. Een aandeelhouder leest die cijfers in het prospectus van de aankoop en denkt: als het bestuur het zegt, dan zal het wel kloppen.

Ook analisten zijn weinig kritisch op voorgenomen fusies. Waren ze dat wel, dan zouden ze het beleg van hun eigen boterham praten. Want beursanalisten verdienen goud aan de hele machinerie omtrent fusies. Dus ze roepen bij een voorgenomen acquisitie dat het 'gedurfd' is en 'hoog tijd' voor zo'n stap. Pas als het misgaat, zeggen ze 'foei, het bedrijf weet geen economische waarde te creëren'. Terwijl ze dat van tevoren hadden kunnen voorspellen.'

4. De fusiegolf heeft schadelijke macro-economische effecten.

'Als fusies na vijf jaar een mislukking blijken, geven ondernemingen de schuld aan de economie. Ze verschuilen zich achter het feit dat iedereen in die tijd fuseerde, en dat ze niet konden weten dat er een recessie aan zat te komen. Ze zeggen er niet bij dat ze die recessie zelf mede hebben veroorzaakt.

De fusiegolf eind jaren negentig telde duizenden acquisities die geen economische meerwaarde creëerden. Daardoor valt op den duur de boel in elkaar. De broekriem moet aangetrokken worden en je krijgt collectieve bezuinigingen en ontslagen. De laagconjunctuur die dat veroorzaakt, is het directe gevolg van de economisch niet verantwoorde of zelfs foute aankopen van die grote ondernemingen.

In zekere zin ruimen de opkoopfondsen van nu de rotzooi op die de fusiegekte heeft veroorzaakt. Zij kopen grote gediversifieerde ondernemingen op en splitsen ze weer op in de oorspronkelijke onderdelen. Probleem is wel dat ze dat doen met enorm veel geleend geld, en dat de opgekochte partij dat geld moet terugverdienen.

Willen we onnutte acquisities voorkomen, dan moeten de instituties over die grote aankopen oordelen zoals de Nederlandse Mededingingsautoriteit en de Europese Commissie anders gaan beoordelen. Ooit zijn ze ontstaan vanuit de wens het algemene economische belang te behartigen, maar tegenwoordig kijkt het mededingingsbeleid alleen nog maar naar het consumentenbelang. De enige vraag die ze stellen is of de consument niet te veel gaat betalen voor een product. Of de fusie nadelige economische effecten zal hebben, wordt niet bekeken. Als je de fusiegekte aan banden zou willen leggen, zou je daarnaar terug moeten. De bewijslast zou je dan moeten leggen bij de bedrijven. Laat de ondernemingen hun mooie voorspellingen maar aannemelijk maken, voordat ze zich in het avontuur storten. Dat zou het enthousiasme bij ondernemers over fusies en grote aankopen behoorlijk temperen.'

Alumnus Anthony Ruys, lid van de Raad van Commissarissen van onder andere ABN AMRO en Schiphol en oud-bestuursvoorzitter van Heineken:

'Bedrijven stellen zich de toekomst na de overname wel eens te optimistisch voor. Je kunt de kans om zoiets succesvol te laten verlopen enorm vergroten door je goed voor te bereiden. Ken de markt, ken de zwakke plekken van de andere partij en denk eraan dat na een gelukke overname het echte werk pas begint. Dat je alles na de geslaagde acquisitie ook nog moet zien te managen, wordt wel eens vergeten als iedereen zo intensief met het overnameproces bezig is.

De kans dat het misloopt is groot wanneer je je blind in het avontuur stort. Maar ik heb veel succesvolle overnames gezien, en je maakt mij niet wijs dat grote multinationals als Unilever of Shell niet weten waar ze aan beginnen. Die hebben vast een hoger slagingspercentage dan Schenk schetst.

'Ik vind dat er aan de stellingen van Schenk veel te nuanceren valt.'

Maar laten we wel wezen, acquisities blijven een riskante zaak. In feite is het een gebrekkige manier van groei. Het komt niet uit de kracht van je bedrijf, uit je innovatieve vermogen of vanuit de kwaliteit van je product. Je koopt iets op omdat je ineens een grote sprong wilt maken. Je bent bereid daar een flinke prijs voor te betalen, en daarmee verzwak je al meteen je positie.

Ik zie het liefst bedrijven die op eigen kracht groot worden. Op de lange duur is dat ook de enige vorm van groei die continuïteit garandeert. Neem zo'n Senseo, of de Beertender van Heineken, dat zijn mooie innovaties. Aan dat biervaatje is zeven jaar gewerkt. Terwijl er best wel eens buitenstaanders zeiden 'waar zijn jullie mee bezig'. Dat zijn risico's en investeringen die je als ondernemer moet kunnen doen. Voor innoveren heb je tijd nodig en energie. Dat betekent dat je soms een kwartaalbericht of twee moet missen. Maar de markt is ongeduldig geworden de laatste jaren en heeft daar weinig begrip voor.

Ik vind dat er in het algemeen aan de stellingen van Schenk veel te nuanceren valt. Inderdaad is het oppassen dat je elkaar niet gek maakt met die acquisities. Als bedrijf A iets opkoopt, wil B meteen ook, dat zit er wel in. Zeker in markten waar de innovatiekracht niet zo indrukwekkend is. Maar ook dit fenomeen kun je niet generaliseren.

De macht van de aandeelhouders is groter geworden. Het verrast mij op het moment hoe grote bedrijven door kleine hedgefonds in beweging komen. ABN AMRO is een voorbeeld – daar wil ik verder niet over in detail treden – maar het speelt ook op andere dan de financiële markten, bijvoorbeeld bij Endemol. Misschien lijkt de balans de andere kant op te slaan en wordt de macht van de aandeelhouders te groot. Het is echter te vroeg om daarover te oordelen.

Kijk naar je eigen onderneming zoals aandeelhouders ernaar kijken: zijn er onderdelen die eruit kunnen? Hebben we veel geld in kas waar we iets mee moeten doen? Een bedrijf is nog altijd het sterkst door een goed beleid, gezond management en een mooi product. Dan hoeft je niet je ego op te poetsen met grote acquisities, al dan niet ingegeven doordat de concurrentie kietelt of doordat analisten je opjutten en val je niet zo makkelijk ten prooi aan riskante overnameavonturen.'

foto: Capital Phocas/Schiphol/Amerindim

Winnie van Heesch, senior zaakbehandelaar van de Nederlandse Mededingingsautoriteit (NMa), verantwoordelijk voor de toetsing van fusies en overnames:

'De NMa legt de nadruk op het consumentenbelang, maar kijkt best niet alleen naar de prijs die consumenten voor een product gaan betalen. Ook beoordelen wij het risico dat een bedrijf zijn innovatieve kracht verliest of dreigt inefficiënt te gaan produceren. Groot hoeft niet per se slecht te zijn, als er maar andere bedrijven zijn in dezelfde branche die tegendruk kunnen uitoefenen. Het idee is te voorkomen dat een bedrijf zo groot kan worden dat het een te grote machtspositie krijgt op de markt waarin het opereert. De afnemer en de consument moeten iets te kiezen hebben. Als een onderneming niet meer scherp wordt gehouden door concurrenten, kan het zich veroorloven minder efficiënt te worden of de prijzen omhoog te gooien. Dat willen we voorkomen.'

'Als het werkelijk zo is dat het fusiegedrag van grote ondernemingen een economische recessie veroorzaakt, zoals Schenk beweert, dan nog moet je je afvragen of je daarbij moet ingrijpen.'

Als het werkelijk zo is dat het fusiegedrag van grote ondernemingen een economische recessie veroorzaakt, zoals Schenk beweert, dan nog moet je je afvragen of je daarbij moet ingrijpen. Hij noemt voorbeelden van bedrijven die irrationeel handelen, maar de vraag is natuurlijk of de overheid niet datzelfde risico loopt. Kan een overheid beter bepalen wat economisch rationeel is dan bedrijven zelf? Bij gebrek aan een alwetende economische godheid regelt de markt zich zelf het best. Eén keer in haar geschiedenis heeft de NMa een verbod uitgevaardigd. Belangrijker is dat de NMa aanpassingen afdwingt bij fuserende bedrijven, zoals het afstoten van delen van de onderneming, die voorkomen dat de macht zich concentreert bij een marktpartij. Verder gaat een bedrijf niet als een blind paard dure advocaten inhuren als ze bij voorbaat weten dat het kansloos is. We noemen dat het anticipatie-effect. Het is mogelijk dat bedrijven hun aandeelhouders mooiere zaken beloven dan ze kunnen waarmaken met een fusie. Maar ook daar dringt de vraag zich op of je hier als overheid moet ingrijpen. Je mag verwachten van de kapitaalverschaffers dat ze weten waar ze mee bezig zijn.

De NMa kijkt zelf wel degelijk kritisch naar de toekomstverwachting van grote fusies. Als we constateren dat door de aankoop een economisch machtsblok zal ontstaan dat zich onafhankelijk van consument en producent kan gedragen, mag het bedrijf weerwoord geven. Het kan dan bijvoorbeeld aanvoeren dat daar tegenover staat dat het heel erg efficiënt kan gaan produceren, en dat die voordelen deels worden doorgegeven aan de consument. Dat is echter een vrij zware toets die vraagt om duidelijke, meetbare effecten. Dan kom je er niet met wat mooie cijfers uit je aandeelhoudersprospectus. In de praktijk is het nog niet vaak voorgekomen dat we die toets toepassen, de lat ligt hoog. Bedrijven bedenken van tevoren: als we geen kans zien die toets te redden, dan zetten we de stap niet.'

Lodewijk de Waal, algemeen directeur Humanitas en oud-voorzitter FNV:
'De belangrijkste drijfveer die ik heb gezien voor grote fusies, is macht. Groter zijn dan je concurrentie, hoger op de apenrots zitten dan de andere mannetjes. Iemand als Rijkman Groenink kondigt apetrots onrealistische groeicijfers aan en creëert zo zijn eigen teleurstelling. Als het zo ver is, wordt hij door de andere mannetjes doodgebeten. Het is gedrag waar de psychologie meer mee kan dan de traditionele economische wetenschap.'

Als vakbondsbestuurder had ik veel sympathie voor familiebedrijven. Die mikken op de continuïteit van de eigen onderneming. De sfeer in zo'n bedrijf is aantrekkelijker en ze gaan anders om met de medewerkers. Directeur Swinkels van Bavaria zegt: 'Ik brouw bier en ik ga van mijn levensdagen niet de beurs op.' Dat is heel verstandig, want zodra je beursgenoteerd bent, raak je het stuur kwijt en ben je overgeleverd aan de aandeelhouders.'

'Schenk signaleert terecht dat instituten zoals scholen, ziekenhuizen en zorginstellingen, ook meegaan in de fusiegolf omdat het modieus is.'

Wie in dit kapitalistische systeem niet groeit of opkoopt, wordt zelf slachtoffer. Dat is een gevolg van de globalisering. Kapitaal gaat in hoger tempo de wereld rond dan vroeger, en er staat altijd wel een grote multinational klaar om je over te nemen. Als je kiest voor dit systeem met aandeelhouders en beurzen, is dit de logische consequentie. Het gaat ook steeds minder om het product zelf. Meneer Philips had ooit nog gloeilampen ontwikkeld in zijn schuurtje, maar de latere bestuurders interesseerde het niets of er een fabriek voor scheerapparaten dicht ging. De meeste topmanagers van nu hebben geen enkele affiniteit met het product, het maakt ze niet uit of het een bank betreft of een koekjesfabriek. Ze denken alleen in winstmarges en *shareholders value*.

foto: Jan Boerwiel/Hollandse Hoogte

Schenk signaleert terecht dat instituten zoals scholen, ziekenhuizen en zorginstellingen, ook meegaan in de fusiegolf omdat het modieus is. Terwijl daar helemaal geen noodzaak voor is, want die instellingen zijn niet gevangen in dat kapitalistische systeem. Door zorgdiensten te commercialiseren, treedt hetzelfde mechanisme in werking: het gaat niet meer om de mensen maar om de centen. De verschraving van de zorg is daar een direct gevolg van. In de thuiszorg ligt het aantal seconden dat je iemands kussen mag opschudden precies vast, maar tijd om een praatje te maken met een cliënt die het even niet ziet zitten, is er niet. Toch zie ik een kentering. Het besef dat groter niet per definitie beter is begint door te dringen. De politiek lijkt voorzichtiger met het vermarkten van publieke diensten en roept niet meer om commercialisering van de nutsbedrijven. En ook de Sociaal Economische Raad discussieert over een beter evenwicht tussen de macht van aandeelhouders, werknemers en consumenten. Op dit moment is de balans doorgeslagen naar de aandeelhouders.

Toch kunnen ook werknemers van dat systeem profiteren, gebruikmakend van het feit dat ze vaak voor een deel ook eigenaars zijn van de bedrijven. Het belegde vermogen van de pensioenfondsen is immers gigantisch. Als institutioneel belegger zouden die fondsen veel meer macht kunnen uitoefenen op de ondernemingen. Daar zou de vakbond actiever in kunnen zijn, zoals in de Verenigde Staten al lang het geval is. Daar lopen ze alle aandeelhoudersvergaderingen af en zijn ze heel dominant aanwezig.'

Alumnus Sweder van Wijnbergen, hoogleraar economie aan de UvA en voormalig secretaris-generaal bij het Ministerie van Economische Zaken: 'Schenks verhaal blijft een beetje aan de oppervlakte. Er komt al heel lang uit onderzoek dat fusies geen economische waarde toevoegen, maar het bewijs daarvoor is niet heel sterk. Je zou moeten kijken of de combinatie van bedrijven samen meer winst maakt dan ze gescheiden zouden hebben gemaakt. In plaats daarvan neemt men de beurswaarde als criterium. Of de innovativiteit.'

foto: Frans Schellekens/Hollandse Hoopje

Terwijl het bijvoorbeeld niet alles zegt, dat er niet extra vernieuwd wordt in een bedrijf. Dat kan betekenen dat het niet winstgevend is op dat moment in vernieuwing te investeren. Ook productiviteit is geen goede graadmeter. Je kunt met een overname ook marktmacht willen kopen. Dan kan sociaal gezien schadelijk zijn, en misschien produceer je wel minder, maar uiteindelijk verdien je meer omdat je de prijzen omhoog kunt brengen.

Dat de fusie manie een collectieve gekte is, biedt geen verklaring voor het fenomeen. Voor het antwoord waar de gekte vandaan komt, moet je kijken naar wie er van een fusie profiteert. Overigens gebruik ik liever het woord overname: fusies bestaan niet, er is er uiteindelijk altijd één de baas. Het zijn niet in de eerste plaats de aandeelhouders die eraan verdienen. Uiteindelijk liggen de belangen van aandeelhouders en werknemers op de lange termijn niet zo ver uit elkaar. Natuurlijk, wat wordt uitgekeerd aan winst kan niet worden betaald in lonen. En op de korte termijn pakken aandeelhouders nog wel eens de winst ten koste van het bedrijfsbelang. Maar op den duur hebben ook aandeelhouders belang bij goed lopende, productieve, zich ontwikkelende ondernemingen. Net als de werknemers.

Nee, het grote probleem ligt bij de aansturing door het management. Enerzijds is die drang om te groeien egotripperij van de topmanagers. Het is leuker de baas te zijn van een groot bedrijf, dan van een klein. Een president-directeur van ABN AMRO heeft meer status dan de directeur van een ijsfabriekje in Doetinchem. Dat zijn niet-geldelijke beloningselementen.

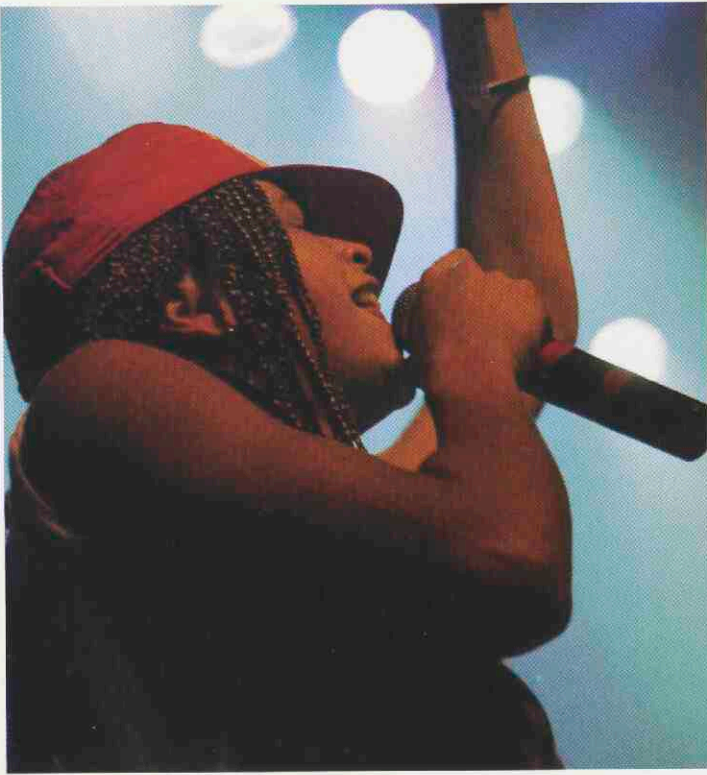
'Ik gebruik liever het woord overname: fusies bestaan niet, er is er uiteindelijk altijd één de baas.'

Daarnaast liggen de belangen van de topmanagers steeds verder weg van die van de aandeelhouders. Hoe groter een bedrijf wordt, hoe groter die afstand. Neem Rijkman Groenink van ABN AMRO. Als hij de bank verkoopt, wordt hij financieel beloond. De waarde van zijn optiepakket vliegt omhoog, hij krijgt maar liefst twintig miljoen euro als de verkoop doorgaat. Zo wordt hij beloond voor zijn eigen falen. Verkoopt Rijkman Groenink de bank niet, dan gaat hij straks gewoon met pensioen en krijgt hij niets extra's. Het is dus voor hem goed om te verkopen, maar dat is niet per se in het belang van de aandeelhouders. Als mensen op deze manier geld verdienen verstoort dat de markt. De kloof tussen belangen van management en aandeelhouders vormt het structurele probleem van de huidige *corporate governance*. Dit is een wereldwijd verschijnsel. Er zou een veel strengere code Tabaksblat moeten komen, die dit soort vormen van beloning zoals in opties onmogelijk maakt. Het gaat niet om de vraag of topmanagers te veel betaald krijgen, het gaat erom hóe ze betaald krijgen. De huidige beloningen vormen geen stimulans om te handelen in het belang van het bedrijf. Als je dat soort structuren kunt doorbreken, ben je al een heel eind.'

[Femke van Zeijl]

Tot uw dienst!
Hans Schenk spreekt op 17 oktober op de Utrecht Lezing in Den Bosch.
Meer informatie vindt u in de bijgevoegde Najaarsfolder en op www.alumni.uu.nl.

Op de eerste dag van juni kwamen zo'n honderd alumni van de opleiding Bestuurs- en Organisatiewetenschap bij elkaar om de start van het B&O/Perikles alumni-beleid te vieren: vanaf nu organiseert de Utrechtse School voor Bestuurs- en Organisatiewetenschap (USBO) samen met studievereniging Perikles drie keer per jaar een alumniactiviteit. Naast een smakelijke barbecue werd er een 'USBOom' versierd met visitekaartjes. Dat de takken zich vanuit de stam van de opleiding uitstrekken in verschillende richtingen, bewijst het verhaal van alumna Miriam Alexander.

Alumna MC Melodee gebruikt USBO-kennis in hiphopwereld

Miriam Alexander (26) also known as MC Melodee rapt, entertaint, organiseert, schrijft én studeerde in 2004 af aan de Utrechtse School voor Bestuurs- en Organisatiewetenschap. En dan is nog niet alles gezegd over deze nuchtere duizendpoot die tussen de bedrijven door onlangs aanwezig was op de alumni-BBQ van de USBO.

Je bent druk als artiest, doe je daarnaast ook 'iets' met je studie?

'Ik vind het heel belangrijk om een studie te doen en je te ontwikkelen. Maar na mijn studie wilde ik graag echt even helemaal doen waar ik zin in had en wat ik er altijd naast had gedaan, namelijk muziek maken. Dat ging eigenlijk zo goed, dat ik daar tot nu toe nog steeds mee bezig ben. Daarnaast werk ik ook als projectmanager bij een platenlabel, ik host een radioshow en ik organiseer feestjes in Paradiso.'

'Wat ik het liefst wil is een combinatie van mijn kennis uit mijn opleiding, werkervaring en passie voor muziek.'

Wat voor muziek maak je?

'Ik ben MC, Master of Ceremony, dat wil zeggen dat ik rap en entertain. Het is warme, soulvolle hiphop met een rauw randje. Ik rap in het Engels. Ik was altijd al goed in talen, mijn moeder praatte vroeger vaak Engels tegen me. Mijn neef gaf me ooit een bandje met hiphop uit New York, dat heb ik helemaal grijsgedraaid en ik deed het na. Uiteindelijk ben ik zelf teksten gaan schrijven. Dingen uit het dagelijks leven inspireren me daarvoor, maar de muziek zelf echt het meest!'

Zijn bestuurs- en organisatiewetenschap en hiphop ooit nog te combineren?

'Ik vond de organisatorische kant vooral heel leuk, die kennis gebruik ik nu ook veel. Maar ik heb nooit geambieerd als artiest door het leven te gaan. Wat ik het liefst wil is een combinatie van mijn kennis uit mijn opleiding, werkervaring en passie voor muziek, bijvoorbeeld in een baan bij Sony of MTV. Dat lijkt me tof. Mijn komende album is eigenlijk de 'bul' van mijn muziekcarrière. Vroeger wilde ik nooit een 'negen tot vijf baan', maar het alternatief is dat ik nu zeven dagen per week werk. Ik zal muziek blijven maken, maar ongeveer eind 2008, na de tour, wil ik ook wel die baan.'

[Wietske de Lange]

Moniek Zuurbier stapt met enige regelmaat op een bakfiets vol meetapparatuur. Daarmee fietst zij dan twee uur lang door de ochtendspits van Arnhem, de stad van de trolleybussen. En dat allemaal in het kader van haar promotieonderzoek, dat zij doet bij het Institute for Risk Assessment Sciences van de Universiteit Utrecht en bij de GGD Arnhem.

Promotieonderzoek op een bakfiets

Zij fietst niet in haar eentje door Arnhem. 'Er fietsen proefpersonen mee. Die komen om half acht 's ochtends voor een aantal gezondheidsmetingen: bloedafname, longfunctiemeting, luchtwegweerstand, stikstofoxide in de uitgeademde lucht. Vervolgens gaan ze van acht tot tien het verkeer in. In twee groepen: de ene groep fietst een drukke route en de andere groep een rustige. Daarna doen we al die gezondheidsmetingen nog een keer. De proefpersonen zijn gezond en merken het verschil in hun gezondheid zelf niet, maar we kunnen waarschijnlijk wel verschillen meten.'

Blootstelling

Monieks onderzoek richt zich op de blootstelling aan fijnstof en de acute effecten daarvan op de gezondheid. 'We meten dat niet alleen bij fietsers. Er gaan ook proefpersonen met de auto of met de bus het verkeer in. Het was ook interessant geweest om voetgangers mee te nemen in het onderzoek, maar in Nederland wordt er in de stad toch minder gewandeld en meer gebruik gemaakt van fiets, auto en bus. Dan gaat het erover of er verschil is tussen een fietsroute met veel en met weinig autoverkeer, tussen een dieselauto en een benzineauto en tussen een dieselbus en een trolleybus. De veronderstelling is, dat het verschil maakt waar je zelf in zit.' 'We meten ook realtime het aantal deeltjes in de lucht per seconde; je ziet bijvoorbeeld echt een piekje als je langs een vrachtwagen rijdt. Dat spreken we dan ook in op een voicerecorder, zodat we later nog weten waar we langs reden.'

Verwachtingen

Het onderzoek is in juni 2007 begonnen en duurt ongeveer een jaar. Moniek kan over de uitkomsten nog niets zeggen, maar een aantal verwachtingen heeft ze wel: 'We verwachten dat de concentratie fijnstof hoger is in dieselvoertuigen. Natuurlijk verwachten we ook een verschil tussen de rustige en de drukke fietsroute. Wat betreft de acute gezondheidseffecten weten we niet wat we kunnen verwachten. Het is wel bekend dat de kans op een hartinfarct groter is als je net uit een drukke verkeerssituatie komt. Er gebeurt dus wel iets in het lichaam, maar we weten niet precies wat. Het zouden de stollingsfactoren in het bloed kunnen zijn en daarom meten we die ook.'

Interactie

Het is onder andere de bedoeling dat de GGD de gegevens gebruikt om adviezen uit te brengen naar gemeenten en provincies. 'Die interactie met de GGD is belangrijk; het ministerie van Volksgezondheid stimuleert de samenwerking tussen universiteiten en de GGD's, om een betere aansluiting te krijgen tussen onderzoek en praktijk. Als we bijvoorbeeld zien dat mensen in trolleybussen minder blootgesteld zijn aan fijnstof dan mensen in dieselbussen, dan kan de GGD bij gemeenten en provincies aandringen op schonere bussen.'

Resultaat

'Ik hoop dat we meer inzicht krijgen in de blootstellingsniveaus aan fijnstof in Nederland. Wat de gezondheidseffecten betreft: het is in onderzoek vaak prettig als je effecten vindt, maar in dit geval zou je misschien liever geen effecten willen meten.'

[Wanda Dijkstra]

De zisprong

Opmerkelijke loopbanen

Natuurkundige op klompen

'Ik ben een exact meisje.' Dus koos Madeleen Driessen (35) voor een studie natuurkunde. Inmiddels is ze alweer bijna acht jaar het gezicht van de Nederlandse kaasindustrie in Duitsland. Madeleen is Frau Antje.

'Het is inderdaad onlogisch dat ik na zo'n studie Frau Antje ben geworden', beaamt Madeleen, 'maar het kwam niet helemaal uit de lucht vallen. Naast mijn studie werkte ik, via castingbureaus, als model. Zo ben ik uit de bak geplukt toen het Nederlandse Zuivelbureau op zoek was naar een nieuwe Frau Antje. In Duitsland zijn ze gek op papiertjes. Dus toen ze erachter kwamen dat ik natuurkunde had gestudeerd, werden alle topmodellen van Elite naar huis gestuurd. Je kunt stellen dat ik zonder mijn studie nooit Frau Antje was geworden.'

'Je kunt stellen dat ik zonder mijn studie nooit Frau Antje was geworden.'

Ze geeft vervolgens grif toe dat je als Antje geen kennis van natuurkunde nodig hebt, maar 'je moet je wel kunnen onderhouden met ministers en ambassadeurs.' Frau Antje bestaat al sinds 1961 als boegbeeld van de marketing van de Nederlandse zuivel in Duitsland, maar Madeleen heeft haar eigen draai kunnen geven aan het personage én aan haar werkzaamheden. 'Ik maak reclame

voor kaas en boter, maar dat houdt meer in dan alleen lachen in de camera, kaas uitdelen en op klompen lopen. Ik denk mee over de promotiemogelijkheden en ik schrijf in het Antje branchemagazine. Ook organiseer ik evenementen, zoals het jaarlijkse Antje Gala waar Antje op haar gouden klompen verschijnt.'

Soms is Frau Antje ook de mascotte van Holland, zoals tijdens de WK in Duitsland. 'Als Antje ging ik naar alle speelsteden. Daar hielden we receptie. Het blijft natuurlijk promotie, want waar Antje ook heen gaat, ze neemt altijd kaas mee.'

Zo verscheen Antje in 2004 met een Hollandse Goudse onder de arm op de landingsplaats van de Nederlandse astronaut André Kuipers. 'Ik heb deze actie in Kazachstan zelf georganiseerd. Hierdoor was Frau Antje op alle zenders ter wereld te zien. Dat was echt kicken!'

Madeleen antwoordt met een volmondig 'nee' op de vraag of Frau Antje geen achterhaald clichébeeld is? 'Dit vragen alleen Nederlanders zich altijd af. Echt, in andere landen staan ze te springen om zo'n sterk symbool!'

[Carina Nijssen]

Foto: Kunstfotograf Ochmann

Kiek!

Uit het album van een alumnus

Een foto van de installatie in 1967 van de nieuwe leden van SSR-Utrecht, in de grote zaal van het Academiegebouw aan het Domplein.

'Na een spannende ontgroeningstijd, waarbij van een groep scholieren die elkaar niet kenden een hechte groep eerstejaars studenten werd gemaakt, was dit de officiële installatie als lid in de vereniging.

Iedereen moest in een keurig grijs mantelpakje of kostuum verschijnen, geleend of speciaal voor de gelegenheid aangeschaft bij de kledingzaak aan de Bemurde Weerd tegenover de sociëteit. Zelf zit ik vooraan, derde van links met bril. Iedereen heeft een bul bij zich waarop het lidmaatschap van de vereniging in het Latijn wordt bevestigd.'

[Gert-Jan Hofman]

Correctie Kiek van Illuster 47

In Illuster 47 werden de planten die stonden afgebeeld 'een Japanse Anthuriumsoort' genoemd. Dit is niet correct. De getoonde planten behoren tot de familie van de Gesneriaceae, waar ook het Kaaps Viooltje toe behoort. De planten op de foto behoren tot de soort *Streptocarpus*.

Utrechtse stellingen

Prikkelende, humoristische en intrigerende stellingen uit Utrechtse proefschriften

Genetisch onderzoek leidt zelden tot antwoorden, maar veel meer tot het oproepen van nieuwe vragen.

[Alienke Wijmenga-Monsuur, geneeskunde]

Een Duitse staander heeft meer beweging nodig dan de naam doet vermoeden.

[Daniëlle Lankveld, Diergeneeskunde]

Wie nooit voor gek wordt gezet, heeft geen vrienden.

[Bert Ruiter, geneeskunde]

Vergaderingen en besprekingen: leuker kunnen we ze niet maken, wel korter.

[Bert Ruiter, geneeskunde]

Voor vrouwen is de partnerkeuze meer bepalend voor het verloop van hun carrière, dan het al of niet krijgen van kinderen.

[Susanne Boroffka, Diergeneeskunde]

Het feit dat menig student een studieschuld heeft opgebouwd is mede te danken aan de kartelvorming van de Nederlandse bierbrouwers.

[Nick Beijerink, Diergeneeskunde]

Een gezond persoon verlangt duizend dingen, een ziek persoon maar één...

[Elisabeth Elst, geneeskunde]

Tropenjaren kunnen ook voorkomen in een gematigd klimaat.

[Elisabeth Elst, geneeskunde]

‘Goede communicatie kan een patiënt misschien zelfs helpen om beter te worden.’

Onderzoek naar communicatie tussen

Jozen Bensing (1950) is een van Utrechts succesvolste wetenschappers. Ze wordt wereldwijd geroemd om haar baanbrekende onderzoek naar de communicatie tussen hulpverlener en patiënt en ontving daar in 2006 de prestigieuze Spinozapremie voor.

hulpverlener en patiënt

Foto: Maarten van den Hek

Verpleegkundigen hebben tegenwoordig uitvoerige protocollen die zij kunnen toepassen in gesprekken met patiënten. Daarin staat vaak een flinke lijst aan informatiepunten die moet worden overgebracht. 'Van de tachtig punten die in zo'n gesprek aan de orde komen onthoudt de patiënt er in het beste geval niet meer dan dertig', vertelt Bensing: 'Dat betekent dat je in een volgend gesprek bijna alles weer opnieuw moet vertellen. Dat kost tijd en geld.'

Ziekenhuizen enthousiast over nieuwe gesprekstechniek

Bensing begeleidt op dit moment een promotieonderzoek waarin experimenteel een nieuwe werkwijze wordt uitgetoetst om de effectiviteit van de informatieoverdracht te verhogen. Essentie van deze nieuwe werkwijze is dat de patiënt na het eerste, soms slechte, nieuws de gelegenheid krijgt om de informatie te verwerken. Daarvoor gaat de verpleegkundige even de kamer uit, en kunnen de patiënt en zijn of haar begeleider in alle rust bespreken welke aanvullende vragen ze hebben.

Het gesprek dat daarna volgt, kan dan gaan over specifieke, persoonlijke vragen van de patiënt. Het idee slaat geweldig aan. Bensing: 'De ziekenhuizen waar we dit onderzoek uitvoeren zijn zo enthousiast dat ze deze ingreep op alle afdelingen willen toepassen, dus ook op de afdelingen waar we ter controle de methode juist niet toepassen. Wij moeten ze nu op het hart drukken om dat niet te doen, omdat ze daarmee het onderzoek in de war sturen.'

Klein formaat koelkast

Bensing verzamelde in dertig jaar onderzoek meer dan 15.000 video-opnamen van gesprekken tussen artsen of verpleegkundigen en patiënten. De eerste stammen nog uit de tijd dat videorecorders het formaat van een kleine koelkast hadden. Het materiaal is van onschatbare waarde. De opnamen gebruikt Bensing voor haar onderzoek naar de communicatie tussen hulpverlener en patiënt. 'Het is een onderwerp dat me al bezighoudt sinds ik in Utrecht Klinische Psychologie studeerde', vertelt de onderzoeker.

Eén van de belangrijkste vernieuwingen die Bensing aan de wetenschap heeft bijgedragen is de manier waarop de videobeelden worden geanalyseerd. Bensing past daarvoor een computerprogramma toe dat is ontwikkeld voor het ontrafelen van DNA. De videofragmenten worden gecodeerd, waarna de gegevens worden opgeslagen voor later onderzoek.

Het belang van oogcontact

Bensing ontdekte in de afgelopen jaren

een groot aantal zaken waarmee artsen en patiënten hun voordeel kunnen doen. Dat begint al met de basis van de communicatie tussen arts en patiënt: 'Artsen zijn vooral doeners, die resultaat willen boeken. Lange tijd hebben zij geleerd om via doelgerichte, gesloten vragen tot een effectieve diagnose te komen. Daarmee wordt de arts nog dominantier in het gesprek dan hij toch al is.' Dat heeft soms ernstige gevolgen omdat de patiënt door zijn, in zijn beleving, ondergeschikte, geïntimideerde positie weinig vragen stelt of tegenwerpingen maakt. Bovendien herinnert hij zich na afloop vaak weinig tot niets van het consult. Dat vermindert de zogenaamde therapietrouw en maakt de patiënt hulpeloos, terwijl het bij de meeste moderne ziekten juist van belang is dat patiënten zelf controle krijgen over hun ziekte en de behandeling, ontdekte Bensing. De oplossing die ze daarvoor vond lijkt simpel: 'In de klinische psychologie weet men dat rust en aandacht van essentieel belang zijn. Zo kan de patiënt zelf aan het woord komen en vertellen wat hem of haar dwars zit.'

'Rust en aandacht zijn van essentieel belang.'

Uit de analyses van de video-opnamen bleek verder het belang van oogcontact: 'Wanneer een arts een patiënt aankijkt stelt hij hem in de gelegenheid om een verhaal te vertellen. Maar vaak kijkt een arts halverwege weg. Dat hoeft niet uit desinteresse te zijn, maar kan ook komen omdat hij nadenkt over wat de patiënt hem vertelt. Het heeft een enorm effect. In alle opnamen zie je dat, zodra de arts wegwijkt, de patiënt ophoudt met vertellen.'

Placebo-effect van positieve communicatie

Goede communicatie is dus van belang; het kan zelfs tot op zekere hoogte genezend werken. Een deel van het geld van de Spinozapremie zet Bensing in voor een onderzoek naar het placebo-effect van positieve communicatie. 'We weten inmiddels uit onderzoek dat positief nieuws over een pijnstillertje, zonder die pil daadwerkelijk toe te dienen, exact dezelfde stoffen vrijmaakt in de hersenen als die pijnstillertje in het echt zou losmaken. Dat gaat dus via suggestie, en suggestie is een communicatietechniek.' Ook andere mechanismen die in de placebo-literatuur worden genoemd (angst of stressreductie en conditionering) verlopen via de weg van communicatie. Dat betekent dat gerichte communicatie bij een patiënt bepaalde processen in de hersenen op gang kunnen brengen die een positief effect hebben op de ervaren gezondheid. Daarvoor ontwikkelt Bensing een combinatie

Bensing, sinds 1985 directeur van NIVEL, het Nederlands instituut voor onderzoek van de gezondheidszorg, was lange tijd pionier op het gebied van de arts-patiënt communicatie. Ze kreeg er in 2003 zelfs als eerste niet-Amerikaan de George Engel Award voor Outstanding Research Contributing to the Theory, Practice and Teaching of Effective Health Care Communication and Related Skills. In 1991 promoveerde ze in Rotterdam op arts-patiënt-relaties en werd ze in 1993 benoemd tot hoogleraar Klinische en Gezondheidspsychologie aan de Universiteit Utrecht. Hier was ze bovendien tussen 1996 en 1998 de eerste vrouwelijke decaan.

van de bestaande videoanalyse met de allernieuwste scanningstechnieken, waarmee 'live' hersenactiviteit kan worden gemeten. 'Ik wil nu op experimentele wijze het effect van verschillende soorten communicatie gaan vergelijken door via *neural imaging* te gaan kijken welke hersenactiviteit er bij de patiënt ontstaat bij verschillende soorten van communicatie door de arts. Dit moet inzicht gaan geven in de vraag waarom patiënten zich bij bepaalde vormen van communicatie beter gaan voelen. Dit is – opnieuw – echt pionierswerk.'

Niks vaags

Met dit onderzoek begeeft Bensing zich op een terrein dat tot nu toe vooral bevolkt werd door alternatieve geneeswijzen, holistische therapeuten en aanhangers van de zogenaamde Neuro-Linguïstische Programmering. Maar ze is niet bang dat ze door vakgenoten in de alternatieve hoek zal worden neergezet: 'We gebruiken hele moderne methoden en werken volgens strikt empirische protocollen, dus wetenschappelijk is het helemaal zuiver. Ik heb helemaal geen hang naar alternatieve geneeswijzen.' De wetenschappelijke wereld mag dan overtuigd zijn van de wetenschappelijke waarde van Bensing's onderzoek, in de samenleving roept het vooral reacties op rond wat er allemaal misgaat in de gezondheidszorg. Iedere nieuwe publicatie over haar bevindingen roept weer een nieuwe stroom reacties op, vertelt ze: 'Je wilt niet weten wat ik soms in mijn e-mail aantref aan emotionele verhalen over negatieve ervaringen van patiënten met de communicatie van hun artsen. Dat moet beter en dat kan beter. Daar is niks vaags aan.'

[Wijbrand Schaap]

Tot uw dienst!

Jozien Bensing spreekt op 19 november op de Utrecht Lezing in Amsterdam. Meer informatie vindt u in de bijgevoegde Najaarsfolder en op www.alumni.uu.nl.

Studenten en jonge alumni ontmoeten ervaren alumni op internet

Via het Mentor Mentee Systeem heeft de universiteit een digitaal platform gecreëerd waarmee studenten en jonge alumni ervaren alumni om advies kunnen vragen. Over afstuderen, over stagelopen of over hoe het nu is om ineens in het 'echie' je opleiding te gebruiken.

Blind date tussen mentor en mentee

Als een scholier de overstap maakt naar de universiteit is het eerste vangnet dat wegvalt de mentor. Op de middelbare school had elke klas er nog een, op de universiteit is de mentor zo goed als verdwenen. Elke faculteit heeft weliswaar haar eigen studieadviseurs en tutors, maar dit zijn personen waar de student meestal pas mee in aanraking komt als hij zelf het idee heeft dat er ergens in zijn opleiding iets mis gaat. In de vorm van het Mentor Mentee Systeem (MMS) probeert de Universiteit Utrecht nu de student de mogelijkheid te geven zelf een mentor te zoeken.

Kind kan de was doen

Het MMS is een digitaal platform waar studenten en jonge alumni in contact kunnen komen met ervaren alumni. De alumni, de mentoren, staan geregistreerd in een database op beroep, branche, voltooide studie en afstudeerdatum. Het idee is dat de mentee zo contact kan zoeken met iemand die advies kan geven over afstudeerproblemen of praktijkervaring kan delen over het werken in een bepaalde branche. Ruim zeventienhonderd afgestudeerden werken als vrijwilliger mee.

Het systeem werkt als volgt; via de website, www.uu.nl/mms vraagt de student een wachtwoord aan en logt in in de database. Eenmaal ingelogd geeft hij een zoekopdracht: 'politiek', of 'wiskundige', en in een oogwenk geeft de database alle mentoren die aan zijn zoekopdracht voldoen. Een kind kan de was doen.

Natuurlijk begint het hier pas. Dan is het aan de mentee om actie te ondernemen en de mentor via het systeem te benaderen.

Aangeboden: mentor

Ian van Deijck (38) ontving zo'n e-mail. Een jaar eerder had hij zich, na een verzoek vanuit het Alumnibureau, opgegeven als mentor. 'Noem het altruïsme', zegt Van Deijck. 'Je draagt als alumnaus jouw universiteit toch een warm hart toe. Het leek mij daarom waardevol om de kennis die ik de afgelopen jaren heb opgebouwd te delen met studenten van de Universiteit Utrecht die die ervaring nog niet hebben.'

Zelf is Van Deijck in 1994 afgestudeerd in sociale geografie, toen nog een kleinere, interfacultaire opleiding. Een mentor heeft Van Deijck nooit gemist, maar tijdens zijn afstuderen miste hij wel de band met de 'echte wereld', het bedrijfsleven. 'In die tijd was het aantal mensen dat stage liep minimaal. Het onderzoek, dat de studenten verrichtten, richtte zich zelden op voor de bedrijfsmarkt relevante onderwerpen. Voor mij was dat een reden om mijn afstuderen bewust een jaar uit te stellen. In die periode heb ik stage gelopen bij KPN – toen nog PTT Telecom – en het adviesbureau TNO. Daarnaast heb ik een periode aan de universiteit van Leicester gestudeerd, ook puur omdat ze daar veel aandacht aan actueel marktgericht onderzoek besteedden.'

Na zijn afstuderen heeft Van Deijck bij een aantal consultancybureaus gewerkt. Ver weg van de sociale geografie. Inmiddels is hij partner bij Novius, een adviesbureau in Amersfoort, en werkt hij momenteel aan de integratie tussen de ING en de Postbank. Zijn rol als adviseur aan grote bedrijven leverde hem in het MMS het etiket 'ondernemer' op.

Gezocht: iemand met kennis van zaken

Isa McKechnie (23), een studente aan het Ethiek instituut van de Universiteit Utrecht, koos Ian als mentor. Met haar master in zicht had Isa, samen met haar vriend, het idee gekregen een kleine onderneming op te zetten die bedrijfsruimtes verhuurt aan personal coaches. 'Stomtoevallig zag ik in de Illuster een kleine advertentie staan over het MMS. Ik hield me ineens bezig met iets waar ik weinig tot geen verstand van had. Bedrijfsplannen, budgetten, winstverwachtingen. Het idee van een mentor, iemand met ervaring in zulke zaken, sprak me heel erg aan. Dus heb ik in het zoekstelsel 'ondernemer' ingevoerd en daar rolden negen namen uit. Waaronder die van Ian.'

foto: Marleen Hartman

Creëren van een ontmoetingsplek

Isa voldoet precies aan het profiel van de student dat Joost Gunther, de medewerker van het Universiteitsfonds dat het MMS heeft opgezet, in gedachten had. Gunther: 'Vanuit de studenten was er altijd al vraag naar contacten met mensen in de praktijk. Om de haverklap kwamen er studenten bij het alumnibureau binnenlopen met de vraag, 'Goh, kennen jullie niet iemand die in die en die branche werkt?' Meestal waren ze dan op zoek naar een stageadres, of waren ze benieuwd naar de gang van zaken voordat ze in een bepaalde branche stage gingen lopen. In ons alumnibestand staan ongeveer 75.000 namen, dus het lukte altijd de student aan iemand te koppelen. Maar wanneer je voor iedere student persoonlijk een alumnus moet gaan zoeken, kost dit veel tijd.'

'Als mentor is het leuk om te zien hoe je mentee oprecht en bevlogen de praktijk ingaat.'

Daarbij anticipeerde Gunther vanwege het bachelor-masterstelsel op een toename van dit soort verzoekjes. 'Het bachelor-masterstelsel is opgericht met de gedachte dat studenten een masterprogramma kunnen volgen in een andere studierichting dan waar ze hun bachelor in hebben gehaald. Maar wanneer je je drie jaar in één richting hebt beziggehouden is de overstap naar een andere, onbekende richting niet makkelijk. Welke master is dan de juiste keuze? De mensen die deze vraag het beste kunnen beantwoorden zijn de alumni, de mensen die al in die master waar de student over twijfelt zijn afgestudeerd, of al werken in de sector waar de student zijn zinnen op heeft gezet. Voor ons was het dus erg interessant een plaats te creëren waar deze twee groepen elkaar konden ontmoeten.'

Een teken van vertrouwen

De ontmoetingsplek is het internet, een redelijk anonieme locatie. Isa: 'Het klinkt misschien wat vreemd, maar ergens vond ik zo contact zoeken met een mentor een beetje eng; je moet je met je vragen echt blootgeven aan iemand die je helemaal niet kent. Zo stel je jezelf toch heel kwetsbaar op.'

Ian kan het zich voorstellen. 'Je weet niet wie er aan de andere kant van de e-mail zit. Maar dat geldt voor mij natuurlijk ook; als je zo'n mailtje krijgt weet je niet waar ze op uit is. Misschien is het wel iemand die op zoek is naar een financier. In dit geval kreeg ik dat idee niet. Isa had concrete vragen en was op zoek naar antwoorden. Dus daar ben ik naar op zoek gegaan'.

Uiteindelijk heeft ze me haar bedrijfsplan gestuurd. Met haar omzetverwachtingen, haar marktanalyse, etcetera. Een teken van vertrouwen, want daarmee geeft zij toch haar eventuele succesformule bloot. Ik heb vervolgens een *sanity check* gedaan; aan de hand van bekende data van start-ups heb ik getoetst in hoeverre haar doelstellingen reëel waren. Zelf wist ik het een en ander en ik heb een paar collega's aangeschoten om hun mening over een paar onderwerpen te vragen.

We hebben uiteindelijk in Utrecht afgesproken. Ik had tegen die tijd al mijn commentaar naar haar gemaald – zo was ik niet helemaal overtuigd van haar winstverwachtingen.

Isa kon toen een zeer volledig bedrijfsplan presenteren en we zijn samen tot de conclusie gekomen dat haar plannen zeer levensvatbaar zijn.

In september verwacht Isa haar ideeën in praktijk om te zetten.

Van Deijck houdt het in de gaten: 'Het is erg interessant om te zien hoe het verloopt. Als mentor is het leuk om te zien hoe je mentee, zoals Isa, oprecht en bevlogen de praktijk in gaat. Aan de voorbereiding zal het in ieder geval niet liggen.'

[Joost de Vries]

Tot uw dienst!

Wilt u ook mentor of mentee worden?
Kijk dan www.uu.nl/mms voor meer informatie.

Utrechts Universiteitsfonds / Alumnibureau

Bezoek voor de meest recente ontwikkelingen en activiteiten onze website: www.alumni.uu.nl

U bent afgestudeerd aan de Universiteit Utrecht en nog geen begunstiger van het Utrechts Universiteitsfonds/Alumnibureau? Hoog tijd om daar verandering in brengen!

In 1886 is het Universiteitsfonds opgericht door alumni van de Universiteit Utrecht. Sindsdien zet het U-fonds zich actief in voor de Utrechtse universitaire gemeenschap. Het stelt bijzondere leerstoelen in, subsidieert studentenactiviteiten en regelt sociale zorg voor studenten in financiële nood. Het Universiteitsfonds is tevens het Alumnibureau van de universiteit. Het bureau organiseert een uitgebreid programma voor alumni in binnen- en buitenland en voor jonge alumni. Jaarlijks verschijnt de nieuwe Ufonds-alumnipas waarmee alumni die begunstiger zijn van het Universiteitsfonds gemakkelijker en goedkoper toegang krijgen tot het universitaire aanbod. Meer weten? Kijk op deze pagina en op www.alumni.uu.nl.

Najaarsprogramma 2007

Een workshop 'netwerken', diverse lezingen waaronder 'de luchtvaart als katalysator in de klimaatdiscussie' en 'hoe nu verder met de Europese Unie?', bezoeken aan galerie Phoebus in Rotterdam en het Jheronimus Bosch Art Center in Den Bosch, de Pubquiz voor Jonge Alumni: in samenwerking met actieve alumni uit het hele land en diverse bedrijven en organisaties - waaronder de Kamer van Koophandel, KLM en Van Lanschot Bankiers - organiseren de Universiteit Utrecht en het Utrechts Universiteitsfonds wederom een uitgebreid najaarsprogramma. Alumni van de Universiteit Utrecht en introducés zijn van harte uitgenodigd. In bijgaande folder vindt u informatie over de verschillende activiteiten. Opgeven voor de najaarsactiviteiten kan via www.alumni.uu.nl of met de antwoordkaart in de folder. Wij hopen u te kunnen verwelkomen bij één of meer van deze bijeenkomsten!

Begunstigers van het Utrechts Universiteitsfonds hebben medio augustus de najaarsfolder 2007 samen met het jaarverslag 2006 reeds ontvangen!

Alumnipas

De alumnigemeenschap van de Universiteit Utrecht is een van de grootste en meest actieve in Nederland. Steeds meer alumni sluiten zich aan om in contact te blijven met de Universiteit en elkaar: een interessant netwerk van professionals met zeer diverse achtergronden en opleidingen. Inmiddels zijn zo'n 7.000 alumni begunstiger van het Utrechts Universiteitsfonds/Alumnibureau, dat zich inzet om contacten tussen de Universiteit Utrecht en haar alumni, tussen studenten en alumni, en alumni onderling te organiseren en bevorderen. Als begunstiger ondersteunt u de activiteiten van het Utrechts Universiteitsfonds/Alumnibureau en ontvangt u de Alumnipas met aantrekkelijke kortingen. Op onze website (www.alumni.uu.nl) vindt u het complete overzicht, hieronder volgt een samenvatting:

Educatie:

- gratis lidmaatschap van de Universiteitsbibliotheek
- kortingen op postacademisch onderwijs bij veel faculteiten

Loopbaan:

- korting op loopbaanadvies van Topselect
- trainingen voor pasafgestudeerden

Vrije Tijd:

- korting op Utrecht Lezingen in de regio

Zakelijk:

- korting bij OHRA verzekeringen
- korting bij Home Academy (lezingen en hoorcolleges op audio cd)

De standaard jaarbijdrage voor het begunstigerschap van het Utrechts Universiteitsfonds is 20 euro. Alumni die binnen een jaar na afstuderen begunstiger worden betalen 10 euro en ontvangen een alumnipas met geldigheid tot en met het kalenderjaar volgend op het jaar van afstuderen. Word begunstiger en draag daarmee ook actief bij aan een bloeiend academisch leefklimaat!

Gratis naar lezingen,
workshops volgen
of borrelen met
andere alumni?
Kijk in het najaars-
programma voor
alumni 2007!

Najaarsprogramma voor alumni 2007

Zoek een mentor met het MMS:

www.uu.nl/mms

Bent u master student of recentelijk afgestudeerd en heeft u behoefte aan advies over (het begin van) uw loopbaan of overweegt u een stap in uw carrière waar u graag eens over van gedachten zou wisselen met een ervaren kracht? Of bent u juist een alumnus met ruime werkervaring, die als mentor wil optreden en antwoord kan geven op deze vragen?

Sinds enige tijd heeft het Universiteitsfonds/Alumnibureau een website om deze twee groepen - mentoren en mentees - met elkaar in contact te brengen. Dit Mentor Mentee Systeem (MMS) stelt studenten en jonge alumni in staat om via een zoekmachine een geschikte mentor te vinden voor loopbaangerelateerde vraagstukken. Het MMS is niet bedoeld als banenmarkt of jobservice. Hebt u vragen over het MMS of wilt u zich aanmelden als mentor of mentee? Stuur dan een email naar mms@uu.nl of bel (030) 253 96 24. Wilt u meer weten over het MMS, kijk dan op www.alumni.uu.nl/mms.

Zie ook het artikel op pagina 18 en 19.

AlumniWeb

Wilt u jaar- of studiegenoten opzoeken en uw eigen (adres)gegevens kunnen beheren? Dat kan, activeer uw account via www.alumni.uu.nl/alumniweb, net als ruim 14.000 medealumni!

Bijzonder Hoogleraren

Ontslag

Het bestuur van het Utrechts Universiteitsfonds heeft eervol ontslag verleend aan:

- Prof.dr. C.J. Spiers, Bijzonder Hoogleraar 'Experimentele Gesteentedeformatie' bij de faculteit Geowetenschappen, wegens zijn benoeming tot gewoon hoogleraar bij diezelfde faculteit.
- Prof.dr. R.M. Castelein, Bijzonder Hoogleraar Pediatrische Orthopedie bij de faculteit Geneeskunde, wegens zijn benoeming tot gewoon hoogleraar bij diezelfde faculteit.

Wilt u regelmatig per e-mail op de hoogte gehouden worden van programma's in uw omgeving, stuur dan uw e-mailadres naar ufonds@uu.nl, zodat wij uw adres in ons bestand kunnen opnemen.

Alumnicontactpersonen

Contactpersonen faculteiten

- **Utrechts Universiteitsfonds/Alumnibureau**, Heidelberglaan 8, 3584 CS Utrecht, (030) 253 8025, ufonds@uu.nl
- **Geowetenschappen**, Budapestlaan 4, 3584 CA Utrecht, (030) 253 5116, n.meijer@geo.uu.nl
- **Biologie**, Postbus 80088, 3508 TB Utrecht, (030) 253 2276, c.m.jansen1@uu.nl
- **Diergeneeskunde**, Postbus 80163, 3508 TD Utrecht, (030) 253 4836, m.y.b.jansen@uu.nl
- **Farmaceutische Wetenschappen**, Postbus 80082, 3508 TB Utrecht, (030) 253 7313, d.a.ondaatje@uu.nl
- **Geneeskunde**, Postbus 80030, 3508 TA Utrecht, (030) 253 6420, h.m.dobbelaar@umcutrecht.nl
- **Godgeleerdheid**, Heidelberglaan 2, 3584 CS Utrecht, (030) 253 1853, m.swarte@uu.nl
- **IVLOS**, Heidelberglaan 8, 3584 CS Utrecht, (030) 253 4494, m.m.vanrijswijk@uu.nl
- **Letteren**, Kromme Nieuwegracht 46, 3512 HJ Utrecht, (030) 253 9756, voorlichting@let.uu.nl
- **Natuur- en Sterrenkunde**, Postbus 80195, 3508 TI Utrecht, (030) 253 3284, j.andriese@uu.nl
- **Rechtsgeleerdheid**, Janskerkhof 3, 3512 BK Utrecht, (030) 253 7018, n.vanderputten@law.uu.nl
- **Scheikunde**, Padualaan 8, 3584 CH Utrecht, (030) 253 3793, m.vandergarde@uu.nl
- **Sociale Wetenschappen**, Heidelberglaan 1, 3584 CS Utrecht, (030) 253 6718, m.m.splinter@uu.nl
- **Utrecht School of Economics**, Vredenburg 138, 3511 BG Utrecht, (030) 2537416, p.vandermeer@econ.uu.nl
- **Wijsbegeerte**, Heidelberglaan 8, 3584 CS Utrecht, (030) 253 1831, erna.kas@phil.uu.nl
- **Wiskunde en Informatica**, Budapestlaan 6, 3584 CD Utrecht, (030) 253 1515, Ria.vanVlimmeren@math.uu.nl

Contactpersonen nationaal

- **Regio Amsterdam**, Peter de Haan, amsterdam.alumni@uu.nl
- **Regio Arnhem**, Elsbeth Zijp, arnhem.alumni@uu.nl
- **Regio Brabant**, Kees Ampt, brabant.alumni@uu.nl
- **Regio Den Haag**, Giap Tan, denhaag.alumni@uu.nl
- **Regio Rotterdam**, Martine Romer, rotterdam.alumni@uu.nl
- **Regio Utrecht**, Juditha Melssen, utrecht.alumni@uu.nl
- **Regio Zwolle**, Ieke Rozendaal, [zwolle.alumni@uu.nl](mailto: zwolle.alumni@uu.nl)

Contactpersonen internationaal

- **Engeland**, Frank Krikhaar, Joost Beunderman, ufonds@uu.nl
- **Frankrijk**, ufonds@uu.nl
- **Indonesië**, Theo Tuwankotta, indonesia@alumni.uu.nl
- **Spanje**, Germaine Custers, germainecusters@hotmail.com
- **Thailand**, ufonds@uu.nl
- **Verenigde Staten**, Irma Jansen, New York, ibjansen@holland.com
- **Zuid-Afrika**, Lizel Mostert, ufonds@uu.nl

Zonder waardeoordeel te geven signaleert deze rubriek activiteiten en publicaties die voor Utrechtse alumni interessant zijn. Bijdragen zijn welkom: illustrer@uu.nl.

HOVO in 2007-2008

Vanaf september 2007 biedt Hoger Onderwijs voor Ouderen Utrecht ruim tachtig kortdurende cursussen en lezingen aan, verzorgd door (ex)-docenten van universiteit en hogeschool. Een greep uit het aanbod: Spinoza's ethica, Barok in Rome, paleografie, de Russische ziel, de Maya's, cartografie, biotechnologie en wiskunde. U betaalt gemiddeld 133 euro voor een cursus. Sfeer proeven? Dat kan, na aanmelding, gratis bij de openingslezing van Prof.dr. W.J. van den Akker op 13 september. *Meer informatie: secretariaat HOVO (030) 253 31 97, hovo@uu.nl, www.hovoutrecht.nl.*

Studium Generale

Half september gaat het knispervere najaarsprogramma van start, met een serie over games, een serie over voedsel, een serie over natuurfilosofie en *De schrijver als lezer*. Begin september verschijnt de nieuwe folder met alle details. Heeft u nog geen gratis abonnement? U kunt zich abonneren door contact op te nemen met: Studium Generale, Heidelberglaan 8, 3584 CS Utrecht, (030) 253 24 36, info@sg.uu.nl. Alle lezingen van Studium Generale zijn gratis en voor iedereen vrij toegankelijk. *Meer informatie: www.sg.uu.nl*

Caroluslezing door alumnus Scheikunde prof.dr. Joop Schoonman

Op donderdag 29 november a.s. houdt prof. dr. Joop Schoonman de jaarlijkse Caroluslezing voor alumni, medewerkers en studenten van het departement Scheikunde. Joop Schoonman is sinds 1984 hoogleraar Toegepaste Anorganische Chemie aan de faculteit Technische Natuurwetenschappen van de Technische Universiteit Delft. Daarnaast is Schoonman wetenschappelijk directeur van het Delfts Instituut voor Duurzame Energie (DIDE). Tijd: 16.00 – 17.00 uur. Locatie: Wentgebouw, Blauwe Zaal. Toegang gratis, aanmelden is niet nodig. Na afloop is er een borrel.

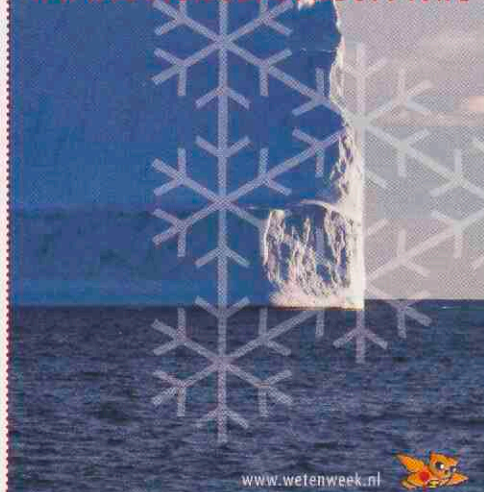
Universiteit Utrecht en TNO samen in de Geotruck

Het jaar 2008 is door de Verenigde Naties uitgeroepen tot het Internationale Jaar van de Planeet Aarde. In Nederland en Vlaanderen zal een enorme Geotruck middelbare scholen en festivals bezoeken. Initiatiefnemers zijn de Universiteit Utrecht en TNO Bouw en Ondergrond. In de truck wordt het spel 'Earth Quest' gespeeld. Zes teams moeten een missie volbrengen en krijgen te maken met maatschappelijke thema's als klimaatverandering, uitputting van grondstoffen, natuurrampen (overstromingen, aardbevingen, hurricanes) en waterbeheer. *Meer informatie: Nicoline Meijer, n.meijer@geo.uu.nl, www.geotruck.nl. (in september online)*

SCIENCE IN THE CITY!!

UTRECHT
17 T/M 24
OKT. 2007

WWW.SCIENCEINTHECITY.NL

www.wetenweek.nl

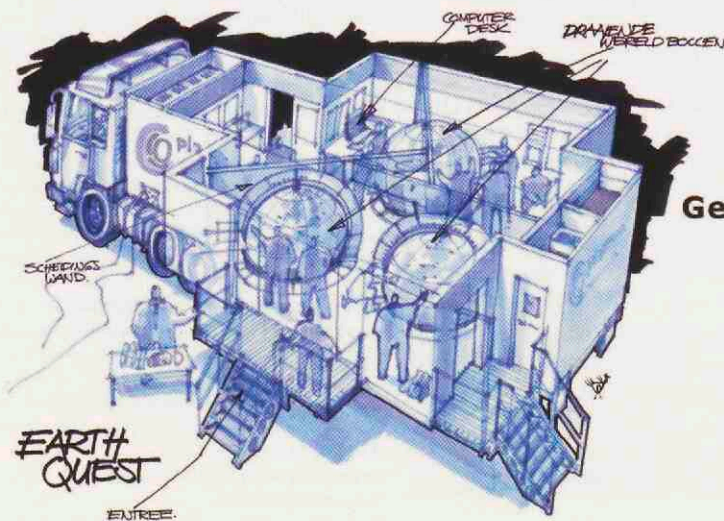
Science in the City!!

17 – 24 oktober 2007

Tijdens de WetenWeek 2007 – landelijk festival voor wetenschap & techniek – opent de Universiteit Utrecht de deuren voor jong en oud. Kom op zondag 21 oktober naar De Uithof voor de 'Science Sunday': een zondag vol wetenschap, demonstraties, workshops, lezingen, excursies en cultuur. Het Universiteitsmuseum en Sonnenborgh organiseren de hele week activiteiten. Speciale aandacht is er dit jaar voor het thema klimaatverandering. Te wijs om te missen! *Meer informatie: www.scienceinthecity.nl.*

Utrechts toponderzoek op internet

Benieuwd met welk toponderzoek de Universiteit Utrecht zich bezighoudt? Op www.uu.nl/focusgebieden vindt u een beschrijving van de vijftien multidisciplinaire onderzoeksgebieden waarin de universiteit excelleert. Voorbeelden zijn zijn Cardiovascular research, Earth and sustainability en European cultures and identities.

GeoTruck

Geologische reizen

De stichting Geowetenschappelijke Activiteiten is een non-profit organisatie die 'geologie voor niet-geologen' wil laten zien.

De stichting organiseert onder meer:

- Een geologische stadswandeling in Utrecht.
- 'Das Rheingold': een dagje 'goudpannen' aan de Rijn.
- Een driedaagse excursie naar het vulkanisch gebied in de Eifel.
- Een geologisch weekend in Limburg naar een paleolithische vuursteenmijn.

Meer informatie: www.georeizen.nl.

Symposium klimaatverandering en waterbeheer

Op 3 oktober viert CSO Adviesbureau voor Milieu, Ruimte en Water zijn 25-jarig bestaan met een symposium over klimaatverandering en waterbeheer. CSO, opgericht door oud-docent Chris Schouten en alumnus Marijn Rang, is ontstaan als een spin-off van de toenmalige vakgroep fysische geografie. Er werken vele Utrechtse alumni fysische geografie bij dit bedrijf. Ook onderhoudt CSO al jaren nauw contact met Drift '66, de studievereniging voor studenten aardwetenschappen en fysische geografie aan de Universiteit Utrecht. Alle relaties en oud-medewerkers zijn uitgenodigd voor het symposium. Locatie: Slot Zeist.

Tijd: 13.00 – 18.00 uur.

Aanmelden kan via jubileum@csu.nl.

Meer informatie: www.cso.nl.

Lezing Gila Lustiger

Op 27 september organiseert de opleiding Duitse Taal en Cultuur een lezing door Gila Lustiger. In haar autobiografische familieroman *So sind wir* belicht Gila Lustiger (1963) de geschiedenis van de Europese joden door over de cultuur van het zwijgen in haar familie te vertellen. Lange tijd wist zij niet dat haar vader, een Poolse jood en historicus, in een concentratiekamp had gezeten.

Plaats: Drift 21, Sweelinckzaal (0.05).

Aanvang: 13.00 uur, vrij entree.

Meer informatie: dr. Ewout van der Knaap,

Ewout.vanderKnaap@let.uu.nl,

www.let.uu.nl/duits.

Biologen gezocht

De Utrechtse Biologen Vereniging heeft sinds dit jaar een nieuwsbrief speciaal voor alumni met daarin een overzicht van het reilen en zeilen van de vereniging. Tevens is er een alumnicommissie opgericht die alumniactiviteiten organiseert. Wilt u ook op de hoogte blijven van de activiteiten van de UBV?

Meldt u dan aan.

Meer informatie: Suzanne Stas:

(030) 253 67 41, ubv@studver.uu.nl.

In de aanbieding

Haydn-concert

Dinsdag 13 november 2007 speelt het Radio-BlazerEnsemble o.l.v. Bastiaan Blomhert twee Feldparthien en arrangementen voor blazers van symfonie nr. 97 en 'Die Jahreszeiten'. Plaats: Unie van Utrechtzaal, Academiegebouw, Domplein 29, Utrecht. Aanvang: 20.15 uur. Kaarten: 18 euro. Lezers van Illuster betalen slechts 15 euro. U kunt kaarten bestellen door voor 26 oktober 2007 het verschuldigde bedrag op gironummer 4388908 over te maken t.n.v. de Nederlandse Joseph Haydn Stichting, Utrecht, met vermelding 'concert 13/11, Illuster'. De kaarten liggen op 13 november voor u klaar bij de kassa.

Meer informatie: (030) 231 15 05,

www.haydnstichting.nl

Uitgave en opvoering toneelstuk Kafka's Harem

In oktober verschijnt 'Kafka's Harem', een zowel indringend als hilarisch toneelstuk van alumna Rebekka Bremmer. In november volgt de opvoering door alumni en studenten. Dat werk en leven van Franz Kafka veel vragen oproepen neemt de eenakter tot uitgangspunt. In 'Kafka's harem' ontmoeten zes vrouwen uit het leven en werk van Kafka elkaar. Speeldata: 5, 6, 7 en 8 november. Locatie: U-Theater Studio T, Kromme Nieuwegracht 20. Aanvang: 20.00 uur. Entree normaal: 7,50 euro, alumni betalen 5 euro.

Reserveren/informatie: kafkasharem@let.uu.nl.

Tekstboek Kafka's Harem, met een essay van Ewout van der Knaap, drietalige editie (Nederlands, Engels, Duits), deel 3 in de Utrechtse reeks 'Duitse letteren', 13 euro.

Meer informatie: www.let.uu.nl/duits

Vevanos 75 jaar!

De Vereniging van Notariële Studenten wordt dit jaar 75. Daarom wordt een alumnibestand aangemaakt, zodat wij dit lustrum ook met oud-leden kunnen vieren. Tevens willen wij de vereniging het huidige bestand van afgestudeerde leden uitbreiden, waardoor de banden met alumni versterkt kunnen worden.

Wilt u op de hoogte worden gehouden van lustrum- en/of andere activiteiten? Neem dan per e-mail contact op met het bestuur.

Meer informatie: vevanos@hotmail.com.

Executive & masterprogramma's USBO

Studeren naast het werk? Individuele leerdoelen, collectief leren, kleinschaligheid en betrokkenheid, zelfinzicht en zelfreflectie: dat zijn de elementen waarin de Executive en masterprogramma's van de Utrechtse School voor Bestuurs- en Organisatiewetenschap (USBO) zich onderscheiden. Daarin wordt werkervaring van de deelnemers gekoppeld aan bewezen academische kwaliteit.

Zij bieden de volgende programma's aan:

- Counselling, Coaching en Consulting
- Management, Organisatie en Communicatie (MA)
- Strategisch Management in de non-profit sector (MA)
- Bestuur en Beleid voor professionals (MA)
- Organisatie, Cultuur en Management (MA)
- Interculturalistatie in de non-profit (MA)
- Management in dienstverlenende organisaties
- Organization and Leadership for Ph.D. Students
- Chaostaal
- Effectief Adviseren
- Coaching en maatwerktrajecten

Alumnipasbezitters ontvangen 10% korting op de cursusprijs (tot max. 1.100 euro)

Meer informatie: Bianca Kooij (030) 253 8101, www.usg.uu.nl/emp.

Leraar zijn, iets voor jou?

Het IVLOS biedt u door middel van de cursus 'Oriëntatie op de Educatieve Praktijk' de mogelijkheid om u te verdiepen in educatieve beroepsmogelijkheden. De cursus is gericht op het ontwikkelen van presentatie- en communicatievaardigheden, met name in relatie tot speciale groepen en jouw vakgebied. Er zijn oriëntatiecursussen voor (oud)studenten op het gebied van alfa-, bèta- en gammavakken. Meer informatie: www.ivlos.uu.nl > Oriëntatie op de educatieve praktijk.

PRINS CLAUSBRUG

Van alle vormen
van vrijheid
heb ik deze
bijzonder lief:

bij zonsondergang
op de motor over
de mooiste brug
van Utrecht,

vol gas verdwijnen
uit dit verstikkende
Papendorp, nieuwe
avonturen tegemoet,
en dan weer terug.